

Təbib

Təsisçi: Azərbaycan Tibb Universiteti

Qəzet 1933 -cü ildən çıxır. <http://www.amu.edu.az> № 01 (1706) 16 yanvar 2020 - ci il

Qiyməti 50 qəpik

Prezident İlham Əliyevin yanında 2019-cu ilin yekunlarına həsr olunmuş müşavirə keçirilib

Yanvarın 13-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanında 2019-cu ilin yekunlarına həsr olunmuş müşavirə keçirilib.

Müşavirədə giriş nitqi ilə çıxış edən dövlətimizin başçısı bütövlükdə 2019-cu ilin ölkəmiz üçün uğurlu il olduğunu vurğulayıb: "İlin əvvəlində qarşımıza qoyduğumuz bütün vəzifələr uğurla icra edildi, ölkəmizin dayanıqlı inkişafı təmin olundu. Beləliklə, həm siyasi, həm iqtisadi, həm də sosial sahələrdə böyük uğurlar əldə edilmişdir. Azərbaycan sabitlik şəraitində yaşamışdır. Sabitlik hər bir ölkənin inkişafı üçün əsas şərtidir".

Ötən ilin yekunları, görüləcək işlər barədə aparılan fikir mübadiləsindən sonra Prezident İlham Əliyev geniş nitqi ilə müşavirəni yekunlaşdırıb.

Ölkə başçısı 2020-ci ilin uğurla başladığını, bir neçə gün bundan əvvəl Bakıda iki böyük investorla iki layihənin imzalanmasının bərpa olunan enerji növlərinin yaradılması istiqamətində çox önəmli addım olduğunu bildirib: "İki böyük elektrik stansiyası tikiləcək - biri külək, biri Günəş. Bu hadisənin önəmi ondadır ki, vəsaiti investorlar qoyacaqlar. Yəni, bu, bizə göstərilən inamdır, Azərbaycanın uzunmüddətli inkişafına göstərilən dəstəkdir. İki stansiyanın istehsal gücü 440 meqavat olacaqdır. Bu, çox böyük stansiyalardır, regionda ən böyük Günəş və külək elektrik stansiyalarıdır. Biz özümüz də bərpa olunan enerji növlərini yaradıırıq, 50 meqavatlıq stansiya inşa edildi. İndi 84 meqavatlıq stansiyanın layihələndirmə işləri tamamlanır, onlar üçün Azərbaycanda kifayət qədər yer var. Allaha şükür, Azərbaycan həm Günəşlə, həm küləklə zəngin ölkədir, müasir enerji infrastrukturunu var. Yenə də Davosun hesabatında enerjinin əlçatanlığına görə Azərbaycan dünyada ikinci yerdədir. İxracımız da var, keçən il 60 milyon dollardan çox ixrac etmişik. Ona görə əminəm

ki, bərpa olunan enerji növlərinin yaradılması bizim üçün növbəti prioritet sahə olacaq. Nazirlər Kabinetinə tapşırıram ki, müsabiqədə iştirak etmiş şirkətlərin təkliflərinə baxılsın, onlar dəvət olunsun, onlarla fərdi qaydada danışıqlar aparılsın və onlar da oxşar layihəni Azərbaycanda icra etsin. Bir sözlə, əminəm ki, bu il Azərbaycan uğurla inkişaf edəcək. 2020-ci ildə Azərbaycan daha güclü dövlətə çevriləcək".

BU SAYIMIZDA

2

Səhiyyə Nazirliyində ilin yekun kollegiya iclası keçirilib

İordaniya səfiri ATU-nun rektoru ilə görüşüb

3

Payız semestrinin qış imtahan sessiyası davam edir

4

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan tələbələr ATU-da təcrübə keçiblər

5

◆ Ötən ilin sonunda Səhiyyə Nazirliyində geniş tərkibli kollegiya iclası keçirilib. İclasda Səhiyyə Nazirliyi tərəfindən 2019-cu il ərzində görülmüş işlər barədə məruzələr dinlənilib.

binetinin 2010-cu il 18 mart tarixli 50 nömrəli Qərarı ilə "Rezidenturada təhsilin məzmunu və təşkili Qaydaları"nın Əlavəsində bəzi ixtisaslarla yanaşı, "Ailə təbabəti" ixtisası da daxil edilib.

Bununla yanaşı, Azərbaycan Tibb Universiteti nəzdində yaradılmış "Səhiyyə Menecmenti üzrə" magistraturaya tələbə qəbulu üçün normativ sənədlər, o cümlədən tədris planı tərtib edilib.

Hesabat ilində Səhiyyə Nazirliyinin Mətbuat Xidməti səhiyyə sahəsində həyata keçirilən layihələri, baş verən pozitiv dəyişiklikləri cəmiyyətə çatdırmaq məqsədilə bütün vasitə və imkanlardan geniş istifadə edib. Mətbuat Xidməti cari ildə Səhiyyə Nazirliyinin rəsmi internet saytına əlavələr daxil edib, facebook, youtube, ins-

larında məzunlarımızın bacarıqları yeni formada – Obyektiv Strukturlaşdırılmış Klinik İmtahan – (OSKİ) formasında qəbul olunur. Keçən tədris ilindən etibarən, ilk dəfə olaraq, tələbələrin semestr ərzində, mərkəzləşdirilmiş şəkildə keçirilən aralıq qiymətləndirilməsi uğurla tətbiq edilir. Bununla da, tələbələrin qiymətləndirilməsinə subyektiv müdaxilələrin tam azalmasına və bu prosesin şəffaflaşdırılmasına nail olunub."

Professor Gəray Gəraybəyli psixiatriya sahəsi ilə bağlı məsələlərə də toxunub: "Səhiyyə Nazirliyinin dəstəyi ilə psixi xəstəxanalarda aparılan təmir və tikinti işləri, onların təhizatı və dərman vasitələri ilə təminatının yaxşılaşması stasionar xəstələrinin saxlanılma şəraiti və

Səhiyyə Nazirliyində ilin yekun kollegiya iclası keçirilib

Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevin sədrliyi ilə keçirilən iclasda ilk olaraq Tibbi Yardımın Təşkili Şöbəsinin müdiri Gülmirzə Poladov çıxış edərək bildirdi ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin düşünülmüş siyasəti, möhkəm iradəsi sayəsində son illər ərzində səhiyyəmiz mütəmadi olaraq inkişaf edib.

Həm Dövlət başçısının, həm də Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın sosial yönümlü siyasətinin nəticəsi olaraq Azərbaycanda yeni tibb ocaqları tikilir, tibb müəssisələrinin siması dəyişir, maddi-texniki bazası gücləndirilir, təminatı yaxşılaşdırılır.

G.Poladov qeyd etdi ki, Dövlət başçısının sosial yönümlü siyasətinin nəticəsi olaraq Azərbaycanda çoxsaylı səhiyyə müəssisələrinin tikintisi, əsaslı təmiri və müasir avadanlıqlarla təchiz edilməsi bu il də həyata keçirilib.

Onun sözlərinə görə, aparılan məqsədyönümlü tədbirlər nəticəsində Azərbaycan hazırda immun çatışmazlığı vurusuna yoluxma səviyyəsi aşağı olan ölkələr sırasındadır.

Son 5 il ərzində Səhiyyə Nazirliyinin nəzdində "viruslu hepatitlərin diaqnostikası və müalicəsinin təşkili üzrə xüsusi Komissiya" fəaliyyət göstərir. Bu müddətdə Komissiyaya 10803 nəfər müraciət edib, onlardan 7315-nə dövlət hesabına uzunmüddətli müalicə kursu təyin edilib. 2019-cu ildə nazirlik tərəfindən birbaşa virus əleyhinə təsir göstərən yeni nəsil dərman preparatları alınıb.

Respublikada tibbi kadrların hazırlanması sahəsində ciddi addımlar atılıb.

2018/2019-cu tədris ilində rezidenturayı 30 ixtisas üzrə 302 həkim-mütəxəssis bitirib ki, onlardan 266 nəfər iş yerlərinə göndərilib.

2019-cü ildə həkimlərin mərkəzləşdirilmiş işə qəbulu nəticəsində 337 həkim işə qəbul olunub ki, bunlardan 176 nəfər respublikanın bölgələrinin şəhər, rayon və kəndlərinin səhiyyə müəssisələrinin vaxt həkim vəzifələrinə işə qəbul olunub.

Cari tədris ilində 16560 həkim və 8964 orta tibb işçisi təkmilləşdirmə kurslarından keçib, 4654 həkim və 7697 orta tibb işçisi sertifikat alıb, eyni zamanda 24 ixtisas üzrə 247 müdaxim peşə hazırlığı kurslarında iştirak edib.

2019-cu ildə akkreditasiya edilən tədbirlərin sayı 260-dək artıb.

İlkin səhiyyə sistemi səviyyəsində həkim və orta tibb işçilərinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə "İlkin səhiyyə xidmətinin göstərilməsi Qaydaları" hazırlanıb. Qaydalarda ailə həkimi ixtisası üzrə kadr hazırlığına xüsusi diqqət yetirilib.

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Ka-

taqram, twitter səhifələrini zənginləşdirib. Səhiyyə Nazirliyinin Mətbuat Xidməti tərəfindən media nümayəndələri üçün "whatsapp" qrupu yaradılıb, bu qrup vasitəsi ilə müxtəlif media qurumlarını təmsil edən 60-dan çox jurnalistə operativ məlu-matlar ötürülür. 2019-cu il ərzində Səhiyyə Nazirliyinin Mətbuat xidməti tərəfindən 110-dan çox mətbuat konfransı, dəyirmi masalar, konfranslar təşkil edilib. Nazirliyin rəsmi internet sahifəsində tibb müəssisələrinin fəaliyyətini əks etdirən məqalə, video və reportajlarla bağlı 450-dən çox məlumat yerləşdirilib.

Kollegiya iclasının davamında Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Zaur Əliyev, TƏBİB-in İdarə Heyətinin sədri Ramin Bayramlı, 6 nömrəli Uşaq Klinik Xəstəxanasının baş həkimi Naibə Məmmədova, Səhiyyə Nazirliyinin baş-ftziatırı Yavər Şixəliyev çıxış ediblər.

Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli çıxışında ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasətində səhiyyə və təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi və inkişafının prioritet yerlərdən birini tutduğunu qeyd edib: "Əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan səhiyyəsi və tibb təhsili dövlətimiz tərəfindən hərtərəfli qayğı ilə əhatə olunub. 2020-ci ildə 90-illik yubileyini qeyd edəcəyimiz, respublikamızda tibb təhsilinin ocağı hesab edilən Azərbaycan Tibb Universiteti də bu islahatlardan kənar qala bilməzdi. Bu nöqtəyi-nəzərdən, tibb təhsilinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması və tədris prosesinin təkmilləşdirilməsi, eləcə də təhsil proqramlarının dünyanın qabaqcıl universitetlərinin təhsil proqramlarına uyğunlaşdırılması məqsədi ilə universitetimizdə bir sıra islahatlar aparılıb. Artıq ikinci ildir ki, tələbələrin biliklərinin qiymətləndirilməsində yeni imtahan sistemi tətbiq edilir, Buraxılış Dövlət İmtahan-

müalicəsi xeyli dərəcədə yüksəldilib. Əgər ötən illərdə xəstələrin stasionarda qalma müddəti orta hesabla 6 aydan çox idisə, başqa sözlə, bəzi xəstələr, demək olar ki, xəstəxanada daimi yaşadığı halda, hal-hazırda hospitalizasiya müddəti 2,5 ayadək azalıb. Qeyd etmək istərdim ki, hazırda respublikamızda stasionarda uzunmüddətli, yəni 1 ildən yuxarı müalicə alan xəstələrin sayı, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının Avropa regionu üçün orta göstəricisindən hətta 15% aşağıdır. Keçən ildən Psixiatriya-dan rezidentura müddəti 3 ilədək artırılıb. Fikrimizcə, bu, yaxın perspektivdə həkim-psixiatrların hazırlanması keyfiyyətinin yüksəlməsinə yardım edəcəkdir. Cari dövrdə ölkəmiz Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının psixiatriya müəssisələrində uzun müddət yardım alan şəxslərlə bağlı çox vacib beynəlxalq layihəsində də iştirak edib. Layihənin Azərbaycanda yerinə yetirilən hissəsi ÜST-ün Avropa Bürosu tərəfindən yüksək qiymətləndirilib. Uşaq və yeniyetmələrə psixososial yardım sahəsində Çikaqo Universiteti ilə birgə yerinə yetirilən digər layihəmiz də yüksək qiymətə layiq görülüb. Bu ildən, Almaniyanın Lüdvig-Maksimilian Universiteti ilə birgə affektiv pozulmaların müalicəsinin genetik aspektlərinin tədqiqinə dair birgə layihəyə başlanılıb."

İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin sədri Zaur Əliyev çıxış edərək icbari tibbi sığortanın ölkə ərazisində tətbiqindən söz açıb: "Sığorta sisteminin ölkə ərazisində tətbiqi səhiyyə sahəsində atılan növbəti uğurlu addımdır. Səhiyyə Nazirliyi ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq şəraitində icbari sığortanın tətbiqi 2020-ci il ərzində mərhələli şəkildə uğurla həyata keçiriləcək."

Sona doğru ənənəvi olaraq səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyev ilin yekunlarına dair çıxış etdi.

Oqtay Şirəliyev Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin səhiyyə və tibb sahəsinə böyük diqqət və qayğısını

vurğuladı. Nazir qeyd etdi ki, ölkənin hər bir bölgəsində müasir tibb müəssisələri şəbəkəsi yaradılıb: "Rayon xəstəxanaları müasir avadanlıqlar və cərrahiyyə otaqları ilə təmin olunub ki, burada ən mürəkkəb əməliyyatları icra etmək mümkündür. Dövlət Proqramları sayəsində ölümlərin sayı azalıb, xəstələrin ömrü uzanıb. Son illərdə səhiyyənin kadr potensialının gücləndirilməsinə böyük diqqət yetirilib. Tibb təhsilində aparılan islahatlar Avropanın qabaqcıl klinikalarında təcrübə keçmək imkanı və digər tədbirlərin nəticəsidir ki, hazırda ən müasir müalicə üsulları tətbiq olunur. Kardio-cərrahiyyə əməliyyatları, o cümlədən uşaqların anadangəlmə ürək qüsurları əməliyyatları, orqan transplantasiyaları və.s yerli klinikalarda həkimlər tərəfindən uğurla həyata keçirilir. Yeri gəlmişkən, səhiyyəmizin inkişafını həm beynəlxalq qurumlar, həm Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı, həm də sırası xarici vətəndaşlar da qeyd edir. Hörmətli həmkarlar, 2019-cu il ölkəmizdə islahatlar ili kimi qeyd edilir. Digər sahələrdə olduğu kimi Azərbaycan səhiyyəsində də davamlı inkişaf gedir. Burada İcbari Tibbi Sığortanı xüsusi vurğulamaq lazımdır. Bu sahədə pilot regionlarda layihələr icra edilir. Səhiyyənin maddi-texniki bazası, kadr potensialı, agentliyin regionlarda pilot əldə etdiyi müsbət nəticələr onu deməyə əsas verir ki, yeni maliyyələşmə modeli ilə bütün ölkədə icbari tibbi sığortanın mərhələli şəkildə tətbiqinə hər cür şərait yaradılıb. Əminəm ki, İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyi Səhiyyə Nazirliyi ilə əməkdaşlıq şəraitində bu istiqamətdə uğurla çalışacaq."

Kollegiya iclasının yekununda Səhiyyə naziri Oqtay Şirəliyevin əmrinə əsasən səhiyyə və tibb elmi sahəsində xüsusi xidmətlərinə görə fərqlənmiş bir sıra tibb işçisinə "Səhiyyə əlaçısı" döş nişanı və Fəxri diplomlar təqdim edildi.

İordaniya səfiri ATU-nun rektoru ilə görüşüb

◆ Azərbaycan Tibb Universiteti xarici ölkələrdən, o cümlədən İordaniyadan tələbələrini ölkəmizdə təhsilə cəlb olunmasında maraqlıdır. Bu fikir İordaniyanın Haşimilər Krallığının ölkəmizdəki səfiri Sami Asem Ghoshenin Azərbaycan Tibb Universitetinin rektoru, professor Gəray Gəraybəyli ilə görüşündə səsləndirilib.

Görüşdə rektor, professor G.Gəraybəyli xüsusilə vurğulayıb ki, ATU xarici tələbə sayına görə Azərbaycandakı ali təhsil müəssisələri arasında birinci yerdədir. "Azərbaycan Tibb Universitetinin əcnəbi tələbələri arasında İordaniyadan olanlar da var. Bizim universitetdə İordaniyadan 31 tələbə təhsil alır, 3 tələbə hazırlıq kursundadır. Həmçinin, ölkəmizdən 2 rezidentimiz var. Beləliklə, İordaniyadan 36 nümayəndə bizim universitetin qonağıdır".

ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev səfirə əcnəbi tələbələrin qəbul prosesi haqqında ətraflı məlumat verərək qeyd etdi ki, artıq 3 ildir əcnəbi tələbələr ATU-ya müasir formada – online qaydada qəbul edirlər. Bu məqsədlə xüsusi olaraq yaradılmış "admission.amu.edu.az" saytı vasitəsilə gənclər sənədlərini ali məktəbə göndərirlər:

"Sənədlərin uyğun olduğu təqdirdə tələbəliyə namizədlərlə online intervü təşkil olunur. 5 nəfərdən ibarət müsahibə komissiyasının üzvləri namizədə həm ümumi, həm də fənn sualları verirlər. Hər bir namizədin cavablarına uyğun onlara bal yazılır. Əgər namizədin topladığı bal keçid balından yuxarıdırsa, onda onların ATU-nun hazırlıq kursuna qəbul üçün

müraciətləri təmin edilir".

Prorektor qeyd edib ki, Skype-la müsahibə adətən 8-10 dəqiqə davam edir. O.İsayev ATU-nun tələbəsi adını qazanan, hazırlıq kurslarına yazılan əcnəbi gənclərin viza almaq üçün sənədləşmə prosedurundan da danışdı.

Daha sonra ATU-nun xarici tələbələrlə iş üzrə dekanı Qorxmaz Əhmədov İordaniyalı tələbələrin təhsil haqqı, bununla bağlı universitetin müqavilə şərtlərini izah etdi.

İordaniyanın Haşimilər Krallığının ölkəmizdəki səfiri Sami Asem Ghoshe ətraflı məlumat üçün ATU-nun rəhbərliyinə təşəkkür edərək ölkəsindən olan tələbələrin bu ali məktəbdən məmnunluğunu ifadə etdi. Səfir gələcəkdə ATU ilə birgə layihələrin icra oluna biləcəyini bildirdi.

20 Yanvar faciəsinin 30-cu ildönümünün keçirilməsi ilə bağlı tədbirlər planı təsdiqlənib

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasının rəhbəri Samir Nuriyevin sərəncamı ilə "20 Yanvar faciəsinin otuzuncu ildönümü ilə bağlı tədbirlər planı" təsdiq edilib.

Sənədə əsasən respublikanın şəhər və rayonlarında, idarə və təşkilatlarda 20 Yanvar gününün Azərbaycanın suverenliyi, istiqlaliyyəti və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizənin rəmzi kimi qeyd olunması ilə bağlı tədbirlərin keçirilməsi, 20 Yanvar hadisələrinin mahiyyətini əks etdirən konfrans, toplantı və mühazirələrin təşkili, mədəniyyət ocaqlarında faciəyə həsr olunmuş tamaşaların, bədii və sənədli filmlərin nümayişi nəzərdə tutulur. 20 Yanvar faciəsinin otuzuncu ildönümü ilə bağlı tədbirlərin kütləvi informasiya vasitələrində geniş işıqlandırılması planlaşdırılır.

Həmçinin dünya ictimaiyyətinin diqqətini bu faciəyə yönəltmək məqsədilə Azərbaycanın xarici ölkələrdəki diplomatik nümayəndəlikləri və icmaları vasitəsilə müvafiq tədbirlərin keçirilməsi, dünyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələrində, eləcə də televiziya kanallarında və internet şəbəkələrində 20 Yan-

var hadisələri barədə müxtəlif dillərdə materialların hazırlanması, nəşri və yayılmasının təmin olunması barədə tapşırıqlar verilib.

Tədbirlər planına əsasən, respublikanın bütün təhsil müəssisələrində faciəyə həsr edilmiş xüsusi dərs keçiriləcək, 20 Yanvar hadisələri zamanı şəhid olanların ailələrinə humanitar yardımlar göstəriləcək, Şəhidlər xiyabanı ərazisində lazımı işlər aparılacaq, faciə qurbanlarının xatirəsinə həsr olunan dini mərasimlər təşkil ediləcək.

Bundan başqa, sərəncamda paytaxt ictimaiyyətinin yanvarın 20-də Şəhidlər xiyabanına ziyarətinin təşkili, saat 12:00-da bütün ölkə ərazisində şəhidlərin xatirəsinin bir dəqiqəlik sükutla yad edilməsi, respublikanın şəhər və rayonlarında, kənd və qəsəbələrində 20 Yanvar faciəsinin otuzuncu ildönümü ilə əlaqədar hüzn əlaməti olaraq Azərbaycanın dövlət bayraqlarının endirilməsi və digər tədbirlər planlaşdırılır.

Azərbaycan Tibb Universitetinin 90 illiyi qarşısında

◆ **Özünün inkişaf dövrünü yaşayan Azərbaycan Tibb Universiteti 90 illiyini qeyd etməyə hazırlaşır. Azərbaycan Tibb Universitetinin Azərbaycan Xalq Komissarları Sovetinin 1930-cu il mayın 9-da verdiyi qərarə əsasən təşkil edilmişdir. Buna qədər isə ölkəmizdə ali tibb təhsili 1919-cu ildə yaradılmış Bakı Dövlət Universitetinin tibb fakültəsində tədris olunmuşdur.**

1919-cu ildə Bakı Dövlət Universitetinin tibb fakültəsinə 490 nəfər qəbul edilmişdir. Həmin fakültənin ilk buraxılışı 1922-ci ildə olmuş, 30 nəfər məzuna həkim diplomu verilmişdir. Onların arasında cəmi 3 nəfər azərbaycanlı olduğu qeyd edilmişdir. Onlardan Ceyran Sultanova səhiyyə sahəsində fəaliyyət göstərərək respublikanın tanınmış həkimlərindən biri, Adilə Şahtaxtinskaya isə respublikamızda qadınlar arasında ilk elmlər doktoru elmi dərəcəsi alan maminoginekoloq olmuşdur. Fakültənin BDU-nun nəzdində fəaliyyət göstərdiyi müddətdə buranı 1500 həkim bitirmişdir.

On bir il ərzində Bakı Dövlət Universitetinə digər sahələri təmsil edən alimlərlə yanaşı, həkimlər də rəhbərlik etmişdir.

1930-cu ildən müstəqil ali təhsil ocağı kimi fəaliyyətə başlayan Azərbaycan Tibb Universiteti ölkədə tibb elminin və ali təhsilli tibb kadrları hazırlığının yeganə mərkəzidir. Azərbaycanda mütəşəkkil səhiyyə sisteminin yaranması, inkişafı və ixtisaslı kadrlarla təmin edilməsi bütünlüklə ATU-nun fəaliyyəti ilə bağlıdır. Tibb Universitetinin və Azərbaycan tibb elminin inkişafında mühüm rol oynamış bu ali təhsil ocağının ilk rektorlarının sırasında görkəmli dövlət və elm xadimi Əziz Əliyevin xidmətlərinin xüsusi yeri vardır. Məhz onun universitetə rəhbərlik etdiyi illərdə yüksək inkişaf göstəriciləri qeydə alınmış və bu ali tibb təhsili müəssisəsinin maddi-texniki bazası xeyli möhkəmlənmişdir.

Əsasının qoyulmasının 100 və müstəqil

Azərbaycan Tibb Universitetinin inkişaf tarixindən

fəaliyyətə başlamasının 90 illiyini qeyd edən ATU-nun çoxsaylı kollektivi Azərbaycan tibb elminə böyük şöhrət gətirmiş M.Mirqasımov, M.Topçubaşov, C.Abdullayev, Z.Əliyeva, A.Qarayev, Z.Məmmədov, Ə.Qarayev, C.Hüseynov, F.Əfəndiyev, Ü.Musabəyli, Ə.Həsənov, K.Balakişiyev və başqaları kimi görkəmli tibb alimlərinin adı ilə qürur duyur, onların xatirəsinə dərin hörmətlə yad edir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin ölkəmizin dövlət müstəqilliyi bərpa edildikdən sonra 1998-ci və 2000-ci illərdə Tibb universitetində olması, gələcək həkimlərə dəyərli məsləhətlər verməsi bu ali təhsil ocağının yeni tarixində mühüm mərhələlərdən birinə çevrilmişdir. Ulu öndərin səyi nəticəsində 1998-ci ildə ATU-nun on bir mərtəbəli tədris binası tikilib istifadəyə verilməmişdir. Bu yeni tədris binasında bir sıra nəzəri kafedralar, Əsaslı kitabxana, "Təbib" nəşriyyatı yerləşir. Bundan başqa həmin binada 500 yerlik geniş akt zalı vardır. Kafedraların bazaları genişləndirilməklə tədris otaqları və laboratoriyalar müasir tələblərə cavab verən avadanlıqla təchiz edilmişdir.

Fərəhli haldır ki, son illərdə ATU-nun maddi-texniki bazası daha da möhkəmləndirilmiş, aparılan islahatlar tibb təhsilinin keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində əsaslı dönüş yaratmış və universitetin öz klinikalarının fəaliyyət göstərməsinə gətirib çıxarmışdır.

Belə ki, 2002-ci ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin qayğısı sayəsində ATU-nun ilk klinika olan Tədris Stomatoloji Klinika fəaliyyətə başlamışdır. 2007-ci ildə isə Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı nəticəsində universitetin daha bir Onkoloji klinika təşkil olunmuşdur. Hər iki klinika ən müasir ava-

danlıqla təchiz edilərək dünya standartlarına uyğun səviyyədə əhaliyə tibbi xidmət göstərir. Bu klinikaların nəzdində ATU-nun müvafiq kafedralarının professor-müəllim heyəti, əməkdaşları tədris-metodik, elmi, müalicə-diaqnostika işləri ilə məşğul olur, yüksək ixtisaslı tibb kadrlarının hazırlanmasında fəal iştirak edirlər.

Dövlətimizin başçısı cənab İlham Əliyevin sərəncamları ilə 2007-ci və 2008-ci illərdə müvafiq olaraq çoxprofilli Tədris Terapevtik və eləcə də Tədris Cərrahiyyə klinikaları inşa olunub istifadəyə verilmişdir. Qeyd etmək lazımdır ki, müasir tələblərə cavab verən bu klinikaların inşası nəticəsində tələbələrimiz vaxtilə şəhərin müxtəlif yerlərində fəaliyyət göstərən xəstəxanalara getmək məcburiyyətində qalmırlar.

Böyük tarixi ənənələrə malik olan Azərbaycan Tibb Universitetinin bu gün öz məhsuldar dövrünü yaşayır. Ötən müddət ərzində səhiyyəmizə 70 minə yaxın həkim

və əzcağı kədr bəxş edən universitet şəhərciyi gözəlləşmiş və xeyli böyümüşdür. İndi bu ali təhsil ocağına 6 fakültə, 4 klinika, 6 tədris korpusu, 70-ə yaxın kafedra, bundan başqa bir sıra aparıcı kurslar, dekanlıqlar, şöbələr və digər elmi-tədqiqat və tədris mərkəzləri daxildir.

Günü-gündən gözəlləşən və ali məktəblər içərisində nüfuzu yüksələn ATU-nun geniş beynəlxalq əlaqələri də artmaqdadır. Universitet Türkiyənin, İranın, Rusiyanın və başqa ölkələrinin aparıcı tibb müəssisələri ilə sıx əməkdaşlıq edir. Beynəlxalq razılaşma, müqavilə və sazişlər əsasında adıçəkilən ölkələrin tanınmış ali təhsil müəssisələri ilə tələbə mübadiləsi aparır. Hazırda universitetimizin məzunlarının sorağı dünyanın bir çox inkişaf etmiş ölkələrindən gəlir. Onlar seçilən bir peşəkar mütəxəssis kimi fəaliyyət göstərir. Əməkdaşlarımız beynəlxalq qrant layihələrində də uğurla iştirak edirlər.

Payız semestrinin qış imtahan sessiyası davam edir

Dekabrın 28-dən payız semestrinin qış imtahan sessiyasına start verilib. Qeyd edək ki, imtahana hazırlıq işləri hər zaman universitet rəhbərliyinin diqqət mərkəzində olub. İmtahana hazırlıqla bağlı ATU-nun tədris və müalicə işləri üzrə prorektor, professor Sabir Əliyevin nəzarətçilərlə görüşündə fakültə dekanları, şöbə müdirləri də iştirak ediblər. İmtahanların şəffaflıq şəraitində və daha da obyektiv keçirilməsi üçün əvvəlcədən ciddi tədbirlər görülmüş və nəzarətçilər təlimatlandırılıb.

Əczaçılıq fakültəsinin dekanı, dosent Kamandar Yaqubovun bildirdiyinə görə, I kursların imtahanlarında dəyişiklik edilib. Belə ki, qeyri-tibbi fənlərdən tələbələr 25 sualdan 10 sual imtahan mərkəzində olan digər testlərdən olmaqla cavablandırılmalı və bu suallar internetdə yerləşdirilmir. 15 sual isə nümunəvi test tapşırıqları adı altında universitetin saytında yerləşdirilən suallardan düşür. Tibbi fənlərdən isə 5 sual universitetin saytında yerləşdirilən suallardan, 20-si isə gizli suallardan düşür. Bu da tələbələrin imtaha-

na hazırlıq səviyyəsinin artmasına xidmət edir. II, III və IV kurs tələbələri 25 sualdan 15-ni universitet saytında yerləşdirilən suallardan, 10-nu isə gizli hesab olunan suallardan olmaqla cavablandırır. Digər kurslarda isə test imtahan suallarının hamısı universitetin saytında yerləşdirilir. Magistratura pilləsində isə imtahanlar hər iki kursda həm test üsulu ilə, həm də yazılı formada aparılır. Unveristet rəsmiləri və müvafiq fakültələrin nümayəndələri mütəmadi olaraq imtahanın ge-

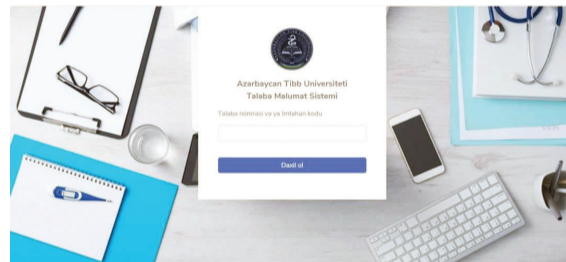
dişini izləyirlər. İmtahan prosesi bütövlükdə universitetin rektoru, professor Gəray Gəraybəylinin nəzarətindədir. Məlumat üçün bildirik ki, I Müalicə-profilaktika fakültəsi üzrə 2135, II Müalicə-profilaktika fakültəsi üzrə 2141, Stomatologiya fakültəsi üzrə 1111, Əczaçılıq fakültəsi üzrə 467, İctimai səhiyyə fakültəsi üzrə 395, Hərbi tibb fakültəsi üzrə isə 384-ü həkim və 44 nəfəri feldşer olmaqla imtahan verəcəklər və imtahan sessiyası fevralın 5-dək davam edəcək.

ATU-nun bütün tələbələri Tələbə Məlumat Sistemindən yararlanırlar

Əsas fəaliyyət istiqamətlərini elektronlaşdıran Azərbaycan Tibb Universiteti daha mühüm bir dəyişikliyə imza atıb. Belə ki, universitet tələbələrinin imtahandan topladığı nəticəni öyrənməyə imkan verən vahid elektron baza – Tələbə Məlumat Sistemi istifadəyə verilib.

Bu barədə məlumat verən ATU-nun İnformasiya sistemlərinin təşkili və idarəetmə mərkəzinin müdiri Rəmzi Əliyev qeyd edib ki, belə bir bazanın yaradılması üzərində iş gedirdi: "Artıq results.amu.edu.az" ünvanında Tələbə Məlumat Sistemi elektron resursu istifadəyə verilib. Universitetimizin hər bir tələbəsi özünəməxsus nömrə və ya imtahan kodu ilə sistemə daxil olaraq imtahandan öncə ballarını və imtahandan sonra əldə etdiyi nəticəni öyrənə bilər".

Onun sözlərinə görə, 2019/2020-ci il payız semestrindən başlayaraq ATU-nun yuxarı kurs tələbələri bu resursdan yararlanırlar. Bu re-

sursun yaradılması tələbələri əlavə vaxt itkisindən azad edir. Onların dekanlığa yaxınlaşmasına, hansısa məlumatı öyrənməsinə ehtiyac qalmır. Bu, bütövlükdə imtahan prosesinin daha da şəffaflaşdırılması, tələbə-müəllim təmasının minimuma endirilməsi istiqamətində aparılan işlərə töhfədir.

Qeyd edək ki, tələbələr imtahandan sonra results.amu.edu.az ünvanına daxil olub öz imtahan kodları ilə nəticələri dərhal dəqiqləşdirə bilərlər.

ATU-nun komandası III Qış Elm Festivalının qalibi oldu

Bakı Mühəndislik Universitetinin təşkilatçılığı ilə III Qış Elm Festivalı keçirilib. Qürurverici haldır ki, 100-dən çox layihənin təqdim olunduğu festivalda I yeri ATU-nun tələbələri qazanıb.

Artıq üçüncü dəfədir təşkil olunan Qış Elm Festivalının məqsədi ali təhsil müəssisələrinin tələbələrini bir platformada birləşdirmək, elmi yeniliklər və gənclərin startup layihələrinə dəstək verməkdən ibarətdir. Bu dəfəki yarışa 20-dən çox ali təhsil müəssisəsi qatılıb və müxtəlif ali məktəblərdə hazırlanan 100-dən çox layihə nümayiş etdirilib.

Festivalda I MPF-nin IV kurs tələbələri Cavid Mustafazadə və Ləman Hüseynli "Eksperimental modellərlə-Şəkərli diabet" layihəsi ilə Azərbaycan Tibb Universitetini təmsil ediblər.

Layihə festival iştirakçıları tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb. Bakı Mühəndislik Universitetinin rektoru Havar Məmmədov da ATU tələbələrinin layihəsini yüksək qiymətləndirib, onlarla xatirə şəklində çəkdirərək gənclərə uğurlar diləyib.

Müsabiqənin yekunlarına əsasən, elm kateqoriyası (pedoqoji) üzrə Azərbaycan Tibb Universiteti 1-ci yərə, Azərbaycan Texniki Universiteti 2-ci yərə, Bakı Mühəndislik Universiteti isə 3-cü yərə layiq görülüb.

Sonda qalib universitet komandaları hədiyyə və sertifikatlarla təltif olub.

ATU-da oxumağa hazırlaşan əcnəbilərlə görüş olub

Azərbaycan Tibb Universitetində hazırlıq kursunun əcnəbi dinləyiciləri ilə görüş keçirilib.

Q.Əhmədov bu ildən etibarən hazırlıq dinləyicilərinin təhsil proqramına aralıq

ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev görüşün tanışlıq və zəruri əlaqələr yaradılması məqsədilə təşkil olunduğunu bildirib: "Azərbaycan Tibb Universiteti sizin gələcək həkimlik peşənizin, karyeranızın təməlini qoyacağıңыз ünvandır. İnanırıq ki, gələcəkdə sizlərin hər biri peşəkar, işini bilən, öz ölkəsində tanınmış həkim olacaq, insanların sağlamlığının keşiyində ləyaqətlə duracaqsınız".

Xarici tələbələrlə iş üzrə dekan, dosent Qorxmaz Əhmədov isə hazırlıq kursunun dinləyicilərinə son illərdə ATU-da aparılan islahatlardan danışdı. Dekan

qiymətləndirmənin əlavə olunduğunu deyib. Dekan qeyd edib ki, növbəti yeniliklərdən biri də ingilis dilində təhsil alan tələbələr üçün Azərbaycan dili, Azərbaycan dilində təhsil alan tələbələr üçün isə ingilis dilinin fakültəvi olaraq keçirilməsi ilə bağlıdır.

Görüşdə hazırlıq kursunun təşkili, tədris proqramı ilə bağlı bəzi məsələlər də müzakirə olub. Həmçinin, əcnəbi dinləyicilərə universitetdə keçirilən ictimai tədbirlərdə və elmi işlərdə aktiv olmaları məsləhət görülüb.

ATU-nun Əsaslı Kitabxanası nüfuzlu EBSCO nəşriyyatına yenidən abunə oldu

Azərbaycan Tibb Universitetinin Əsaslı Kitabxanası nüfuzlu EBSCOhost (search.ebscohost.com) elektron nəşriyyatına abunəsini yeniləyib. Bu abunəlik universitet təmsilçilərinin 14 elmi istiqamətdə kitab və jurnalların məlumat bazasına girişinə imkan yaradır.

ATU-nun Əsaslı Kitabxanasının direktoru Ziyafət Eminovanın sözlərinə görə, EBSCO elektron məlumat bazası dünyanın müxtəlif yerlərində nəşr olunan sənədlərin elektron variantlarını oxuculara təqdim edir. EBSCO-nun 375-dən çox müxtəlif elmi-tədqiqat bazasının resurslarına, o cümlədən 360 min elmi jurnal və 550 min elektron kitaba vahid nöqtədən çıxış imkanı var. Ümumilikdə EBSCO məlumat bazası 20-yə yaxın məlumat sahəsini özündə birləşdirir.

Azərbaycan Tibb Universitetinin bütün klinikalarında və tədris binalarında olan kompüterlərdəki IP ünvanlarından EBSCO bazasına search.ebscohost.com ünvanı ilə giriş etmək olar. Bu zaman saytda Akademik search Premier məlumat bazasına daxil olaraq axtarış sahəsində açar sözləri daxil edib PDF şəklində 4500 jurnal, 1000-dən çox kitabın tam mətnlərini əldə etmək olar. Bəzə tibbə aid olan 22 mindən çox jurnal məqaləsi Scholarly (Peer Reviewed) Journals resenziyalı jurnal formasında yerləşdirilib.

Qeyd etmək lazımdır ki, ATU-nun Əsaslı Kitabxanası təsisçisi olduğu Azərbaycan Kitabxana İnformasiya Konsorsiumunun (AzKİK) üzvü kimi EBSCO-nun üstünlüklərindən yararlanır. Konsorsium 2003-cü ildə Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Tibb Universiteti və Xəzər Universiteti Kitabxanalarının birgə təşəbbüsü ilə yaradılıb. Hazırda 25-dən çox üzvü olan Azərbaycan kitabxana informasiya konsorsiumunun ən böyük layihələrindən biri məhz EBSCO elektron nəşriyyat bazasına üzv olmasıdır. Konsorsium üzvlərinin birgə abunə formasında bu nəşriyyata üzv olması həm də illik abunə haqqının bütün üzvlər arasında bərabər bölünməsi baxımından əlverişlidir.

ATU-nun Əsaslı kitabxanası Prezident İlham Əliyevin "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə dövlət proqramı"nın təsdiqi barədə sərəncamı, "Elm, texnologiya və innovasiyalar sahəsində beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığın genişləndirilməsi haqqında" 2014-cü il 26 dekabr tarixli sərəncamına əsasən elektron informasiya təminatçısı kimi fəaliyyət göstərir.

İctimai Səhiyyə fakültəsinin Elmi Şurasında

◆ ATU-nun İctimai Səhiyyə fakültəsinin Elmi Şurasının iclası keçirilib. İclasda fakültə dekanı, professor Anar Ağayev İctimai səhiyyə fakültəsinin 2019/2020-ci tədris ilinin qış sessiyası ilə bağlı fikirlərini açıqlayıb. Həmçinin, I və II kurs tələbələrinin aralıq qiymətləndirməsinin nəticələri haqqında məlumatları iclas iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. A.Ağayev gələcəkdə aralıq qiymətləndirmənin daha mütəşəkkil qaydada keçirilməsi istiqamətində bir sıra təkliflər də irəli sürüb.

Sonra Yoluxucu xəstəliklər kafedrasının tədris hissə müdiri, dosent İlham Bayramov kafedranın illik fəaliyyəti ilə bağlı məruzə ilə çıxış edib. O, il ərzində kafedrada aparılan işlər, çap olunan dərslər vəsaitləri, mövcud vəsait çatışmazlığı, kadr hazırlığı və tədris bazalarındakı durumla bağlı danışıb.

İctimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili kafedrasının müdiri, professor Rafiq Çobanov, ATU-nun Elmi-Tədqiqat Mərkəzinin direktoru, professor Qalib Qarayev, Ümumi gigiyena və ekologiya kafedrasının müdiri, professor Mirzə Kazımov hesabata qənaətbəxş hesab edib, məruzə barədə bəzi təklif və iradlarını da səsləndiriblər.

Qeyd edək ki, bu ildən etibarən fakültə Elmi Şurasının iclasında ye-

gedişinin epidemioloji, klinik və mikrobioloji xüsusiyyətləri", Yoluxucu xəstəliklər kafedrasının dissertantı Aynurə Orucovanın "Uşaqlarda bakterial mənşəli meningit və meninqoensefalitlər zamanı immuno-oloji dəyişikliklər və onların korreksiyası" mövzularında dissertasiya işlərinin illik hesabatları dinlənilib.

İclasın sonunda isə ənənəvi olaraq Epidemiologiya kafedrasının müdiri, professor İ.Ağayev və Yoluxucu xəstəliklər kafedrasının assistenti M.Camalidov yubileyləri münasibətilə fakültə dekanı tərəfindən diplomlarla təltif ediliblər.

Farmakonəzarət - dərman vasitələrinin təhlükəsizliyini və effektivliyini qiymətləndirir

◆ Dərman vasitələrinin farmakonəzarət qaydası təsdiq edilib. Nazirlər Kabinetinin təsdiq etdiyi qayda əhalinin daha təhlükəsiz və effektiv dərman vasitələri ilə təmin edilməsi, bu sahədə qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi və mövcud boşluqların aradan qaldırılması məqsədilə hazırlanıb.

Səhiyyə Nazirliyi Analitik Ekspertiza Mərkəzinin şöbə müdiri Emin Quliyev deyib: "Farmakonəzarət dərman vasitələrinin əlavə təsirləri və dərman vasitələrinin istifadəsi zamanı yaranan digər arzuolunmaz nəticələrin aşkarlanması, qeydiyyatı alınması, qiymətləndirilməsi və qarşısının alınması

sahəsində görülən tədbirlərin məcmusunu müəyyənləşdirir. Dərman vasitələrinin üç parametri var: təhlükəsizlik, effektivlik və onların keyfiyyəti. Farmakonəzarət həmin parametrlərdən ikisini - dərman vasitələrinin təhlükəsizliyini və effektivliyini qiymətləndirir".

Şöbə müdiri onu da qeyd edib ki, qəbul olunmuş qayda mülkiyyət və təşkilatı hüquqi formasından asılı olmayaraq bütün müalicə-profilaktik müəssisələri, dərman vasitəsinin dövlət qeydiyyatı haqqında vəsiqənin sahibi və onun müvəkkil etdiyi şəxslərə, həmçinin dövlət qeydiyyatına alınmış, nadir hallarda istifadə olunan və spesifik müalicə tələb edən, xüsusi xəstəliklərin müalicəsində istifadə olunan, yüksək risk qrupuna daxil olan, ümumiyyətlə ölkədə istifadə olunan dərman

və invaziv tibb vasitələrinə şamil olunacaq.

Həmçinin qayda əlavə təsirlərin izlənməsi, qeydiyyata alınması, qiymətləndirilməsi, arxivləşdirilməsi, farmakoepidemioloji tədqiqatların aparılması, siqnalın aşkarlanması və bu sahə üzrə zəruri tədbirlərin görülməsi kimi bir çox proseslərə dair qanunvericiliyi əsaslanan icra mexanizmlərini tənzimləyəcəkdir.

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan tələbələr ATU-da təcrübə keçiblər

Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Ras Al-Xeyma şəhərinin Tibb və Sağlamlıq Elmləri Universitetinin (RAK TSEU) Stomatologiya fakültəsinin tələbələri Azərbaycan Tibb Universitetində təcrübəni yekunlaşdırıblar. Həmin universitetin V kursunun 11 tələbəsi iki həftə ərzində ATU-nun Tədris-Cərrahiyyə Klinikasında yerləşən Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasında kafedra müdiri, professor Çingiz Rəhimovun ümumi rəhbərliyi altında klinik təcrübə keçiblər. Tələbə heyətinə RAK TSEU-nun Ağız və üz-çənə cərrahiyyəsi kafedrasının assistenti, t.ü.f.d., universitetimizin məzunu Sabrin Azim başçılıq edib.

Təcrübə müddətində tələbələr kafedranın və müvafiq şöbənin iş prinsipi ilə tanış olublar, müxtəlif cərrahi əməliyyatların gedişini izləyiblər, həmçinin xəstələrin ambulator müalicə prosedurlarını müşahidə ediblər.

Xarici tələbələrin nümayəndə heyətini ATU-nun beynəlxalq əlaqələr üzrə prorektoru, dosent Orxan İsayev qəbul edib. Orxan İsayev iki universitet arasında yaranmış işgüzar münasibətlərin öz müsbət nəticəsini verdiyini, əməkdaşlığın bundan sonra da müxtəlif sahələrdə davam etdiriləcəyinə ümidvar olduğunu bildirib.

Dr. Sabrin Azim RAK TSEU tələbələrinin yüksək səviyyəli təcrübə keçməsinə yaradılan şərait üçün ATU-nun rəhbərliyinə, xüsusi olaraq rektoru, professor Gəray Gəraybəyliyə təşəkkür edib. O, universitetlər arasında əməkdaşlıq sazişinin bağlanması və əməli işbirliyinin ortaya qoyulmasında dosent Nadir Zeynalovun böyük

zəhmətinin olduğunu xüsusi vurğulayıb.

Sonra Birləşmiş Ərəb Əmirliklərindən olan tələbələr təcrübə proqramı və Azərbaycan Tibb Universiteti haqqında təəssüratlarını bölüşüblər. Gənclər təcrübənin yüksək səviyyədə təşkili, onlara göstərilən diqqət və qayğı üçün minnətdarlıqlarını bildiriblər. Əcnəbi tələbələrlə görüşdə ATU-nun beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri, dosent Müşfiq Orucov, müdir müavini, baş müəllim Nigar Ələkbərova, mübadilə proqramları üzrə koordinator, assistent Aygün Bayramova da iştirak ediblər.

Görüşün sonunda təcrübə iştirakçılarına sertifikatlar təqdim olundu.

Əczaçılıq fakültəsi illik hesabatını təqdim edib

◆ Azərbaycan Tibb Universitetinin fakültələri aylıq elmi şura iclaslarına start veriblər. ATU-nun əczaçılıq fakültəsində 2020-ci ilin ilk fakültə elmi şurası keçirilib. Fakültə dekanı, dosent Kamandar Yaqubov gündəlikdə duran məsələləri toplantı iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. Dekan K.Yaqubov əczaçılıq fakültəsində 2019/2020-ci tədris ilinin qış imtahan sessiyasına hazırlığın vəziyyəti ilə maraqlanıb, imtahanların mütəşəkkil keçirilməsində fakültə kollektivinin qarşısında duran vəzifələrdən danışdı. O, imtahan suallarının sayı və tərtibatı ilə bağlı kafedra müdirlərinə və ekspertlərə müvafiq tapşırıqlar verib.

İclasda Əczaçılıq texnologiyası və idarəçiliyi kafedrasının illik hesabatı da müzakirəyə çıxarıldı. Hesabatı Əczaçılıq texnologiyası və idarəçiliyi kafedrasının müdiri, professor Məhbubə Vəliyeva təqdim edib.

Elmi Şurada həmçinin müəyyən müsabiqələrdə yüksək nəticə göstərən əczaçılıq fakültəsinin tələbələri təltif olublar. 817 A-1 qrup tələbəsi Qəmə Məmmədbəyli "İlin ən yaxşı tələbə elmi tədqiqatçısı" adı uğrunda keçirilən beynəlxalq müsabiqənin qalibi kimi, 817 A-4 qrup tələbəsi Günay Vəlizadə və 519 A-1b qrup tələbəsi Mahirə Səriyeva isə YAP Nəsimi rayon təşkilatı tərəfindən keçirilən "Qarabağ Azərbaycanı" mövzusunda inşa-yazı müsabiqəsinin qalibləri kimi universitetin rəhbərliyi və eləcə də fakültə adından diplom və hədiyyələrlə təltif olublar.

Poliomielitin geniş yayılması "beynəlxalq miqyaslı fəvqəladə vəziyyət" olaraq qalır

Dünya Səhiyyə Təşkilatının (DST) fəvqəladə hallar komitəsi birinci tip poliovirusa yoluxma hallarının kəskin artması ilə əlaqədar narahatlığını bildirib. 2018-ci ildə 28 yoluxma qeydə alındığı halda, 2019-cu ildə həmin göstərici 113-ə çatıb.

Bu baxımdan Pakistanda və Əfqanıstanda xüsusilə təhlükəli vəziyyət yaranıb. DST-nin bəyanatında vurğulanır ki, dünyada hətta bircə nəfər poliovirusa yoluxmuş şəxs varsa, bu, planetimizin bütün uşaqları üçün təhlükə mənbəyidir.

Dünyanın bir çox ölkəsində artıq unudulmuş və əsasən 5 yaşa qədər uşaqlar arasında yayılan bu qorxulu xəstəlik sinir sistemini iflic edir. Poliovirusa yoluxanların təqribən 10 faizi nəfəs yollarının iflici üzündən ölürlər. Poliomiellitin müalicəsi yoxdur, lakin OPV vaksininin köməyi ilə bu xəstəliyin qarşısını almaq mümkündür. 1988-ci ildən sonra poliovirusa yoluxma hallarının sayı 99 faizdən çox azalmasına baxmayaraq, mütəxəssislər xatırladırlar ki, arxayınlaşmaq olmaz.

Bugünkü qloballaşma mərhələsində dünyanın istənilən nöqtəsində bu xəstəliyin yayılması hər bir uşaq üçün təhlükə deməkdir. DST mütəxəssislərinin fikrincə, poliomiellitin davamlı ocaqlarında onu aradan qaldırmağın mümkün olmaması o deməkdir ki, 10 ildən sonra bu xəstəliyin tutulma hallarının sayı yenidən artaraq ildə 200 minə çata bilər.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Azərbaycanda 1995-ci ildən sonra poliomiellit xəstəliyinə tutulma halları müşahidə olunmayıb. 2002-ci ildə DST Azərbaycana poliomiellitdən azad region kimi sertifikat verib. 2016-cı ilin aprel ayından etibarən ölkəmizin bütün şəhər və rayonlarında üçvalentli OPV vaksindən istifadə edilməsi dayandırılıb və ikivalentli OPV vaksininin tətbiqinə başlanılıb.

Şərəfli ömür yolu

♦ ATU-nun Şüa diaqnostikası və şüa terapiyası kafedrasının dosenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru Rəhim İsrail oğlu Həsənovun 80 yaş tamamladı.

Tale hər kəsin qismətinə bir ömür payı yazır. Hər kəs bu ömrü öz bildiyi kimi yaşayır. Kimi yaşamaq naminə, kim isə yaşatmaq naminə. O insanlar ki ömrünü mənəli bir işə sərf edir, onlar özlərindən sonra həyatda silinməz izlər buraxır. Belə şəxsiyyətlərdən biri də bu il 80 illik yubileyini qeyd etdiyimiz dosent Rəhim Həsənovdur.

Böyük Çin filosofu Konfutsi yazırdı ki, hər bir insanın həyat yolunu onun mənəvi dünyası, xarakteri müəyyən edir. Bəşər övladının mahiyyəti, mənəvi keyfiyyətləri həqiqətdən də onun əməllərində, fəaliyyətində real təəcəssümü nü tapır. Dərk edilmiş məsuliyyətdən irəli gələn bu fəaliyyət həm də şəxsiyyət ucılığına qovuşmuş bu insanların cəmiyyətdəki layiqli mövqeyini, ictimai statusunu müəyyən edir. Yəqin elə buna görədir ki, xeyirxah və alicənab insan kimi tanınaraq ömrünün kamillik zirvəsinə yetişmək, bu dünyada iz qoymaq xoşbəxtliyi heç də hamıya nəsis olmur. Zəngin həyat tərzi və əhatəli həyat yolu müəyyənləşdirilməyə çalışır. İnsan xarakterinin formalaş-

masında onun doğulub boya-başa çatdığı, suyunu-çörəyini daddığı, havasını udduğu ana təbiətin də roluna az deyil.

R.Həsənov 7 dekabr 1939-cu ildə İsmayilli rayonunun Buynuz kəndində ziyalı ailədə anadan olub. Müdrüklərimiz əbəs yerə "ot kökü üstə bitər" deməyiblər. Onun boya-başa çatdığı halal ailə, əhatə olunduğu saf mühit onu məhz kişi kimi yaşamağa, ömrü ləyaqətlə başa vurmağa, daim haqqa, ədalətə tapınmağa, mübariz olmağa məhkum edib. Atas İsrail müəllim el arasında mərdliyi, sözüünə bütövlüyü, yüksək insani keyfiyyətləri ilə tanınmış ziyalı olub.

Milli təfəkkür, milli kök, ulularımızdan ərməğan qalmış əsl azərbaycanlı adət-ənənələri üzərində qərar tutan saf ailə mühitində aldığı tərbiyə sadə zəhmət adamları olan valideynlərinin xeyir-duası daxilindəki humanizm, xalqa məhəbbət, vətənpərvərlik və fitri istedadla çulğuşaraq Rəhim Həsənovu şərəfli mübarizələrə hazırlayıb.

1962-ci ildə ADTİ-ni bitirmiş, 1956-1965-ci illərdə Sabirabad şəhərində, rayonlararası onkoloji dispanserdə rentgen şöbəsinin müdiri, daha sonra Baş həkim vəzifəsində çalışmışdır. 1965-ci ildə Elmi-Tədqiqat Rentgenologiya, Radiologiya və Onkologiya İnstitutuna radiologiya ixtisası üzrə aspiranturaya daxil olmuş, 1968-ci ildə tibb elmləri namizədi elmi dərəcəsi üzrə dissertasiya müdafiə etmişdir. O, 1969-1986-cı illərdə həmin institutda

baş elmi işçi vəzifəsində çalışmışdır.

R.Həsənov 1986-1991-ci illərdə ATU-nun Şüa diaqnostikası və şüa terapiyası kafedrasında assistent, 1991-ci ildən bu günədək dosent vəzifəsində çalışır. AAK Milli Onkologiya Mərkəzinin nəzdində olan ixtisaslaşdırılmış elmi şuranın üzvüdür. 100-ə yaxın elmi məqalənin müəllifidir.

Sadə olduğu qədər də zəngin və mənəli ömür yolu, erkən yaşlarından məqsədə çatmaq uğrunda göstərdiyi prinsipiallıq, çətinliklərə mərdliklə sinə gərmək bacarığı onu yaxından tanıyanlarda xoş hisslər doğurur.

Biz 80 illik yubileyini qeyd etdiyimiz, amma özünü həmişə ruhən və qəlbən gənc, cavan, tərəvətli, enerjili hesab edən Rəhim müəllimə bundan sonra da həyatda ən şirin nemət olan can sağlığı, tükənməz həyat eşiği və işlərində uğurlar arzulayıraq!

Şüa diaqnostikası və şüa terapiyası kafedrasının əməkdaşları

Öd kisəsi poliplərinin diaqnostikasında ultrasəs müayinəsi daha informativ üsuldur

Öd kisəsi öd çıxarıcı sistemin bir hissəsi olub kiçik boşluqlu orqandır. O, həzmarası dövrdə ödə toplanmasına, onun konsentratlaşmasına və qida qəbulu, həzm zamanı isə konsentratlaşmış ödə ifrazına xidmət edir.

törəmələri aşkarlaya bilər. Ultrasəs müayinəsində polip dairəvi və ya oval formada görünür, akustik kölgə vermir, öd kisəsi divarı ilə bitişik olur və bədən vəziyyətini dəyişdikdə o, yerini dəyişmir. Diaqnostikada kompüter tomoqrafiya, maqnit-rezonans tomoqrafiya və endoskopik ultrasənoqrafiyadan da istifadə olunur.

Daxili orqanların patologiyaları arasında öd kisəsinin xəstəliklərinə kifayət qədər çox rast gəlinir. Xəstələrin mütəmadi olaraq profilaktik müayinələrdən keçmələrinə baxmayaraq, bu patologiyalardan bəziləri uzun müddət ərzində aşkarlanmamış qala bilər. Diaqnostikası o qədər də asan olmayan belə patologiyalardan biri də öd kisəsi polipləridir.

Polip öd kisəsinin selikli qişa epitelisinin xoşxassəli lokal izafi böyüməsidir və yaşı 30-dan yuxarı olan qadınlarda daha çox müşahidə olunur. İrsi meyillilik, rəşional olmayan qeyri-müntəzəm qidalanma, xolesterinlə zəngin qidalardan həddən artıq istifadə, ödənin onikibarmaq bağırsağa ifrazını pozan xroniki xolesistit, hepatitlər və s. poliplərin yaranma səbəbləri hesab olunur.

Poliplər tək-tək və çoxsaylı ola bilər. Quruluşuna görə xolesterinli və parenximatöz poliplər ayırd edilir.

Bunu Azərbaycan Tibb Universitetinin daxili xəstəliklər kafedrasının assistenti, tibb üzrə fəlsəfə doktoru, həkim-terapevt Avtandil Verdiyev AZƏRTAC-a müsahibəsində söyləyib.

Poliplərin klinik mənzərəsinin spesifik olmadığını bildirən həkim-terapevt deyib: "Ola bilər ki, əksər hallarda pasiyentlər heç nədən şikayətlənməsinlər. Poliplər kliniki olaraq epigastral nahiyədə dolma və ağırlıq hissi, gəyirmə, meteorizm, az hallarda isə qarında küt sızıldayıcı ağrı ilə təzahür edə bilər.

Poliplərin diaqnostikasında ultrasəs müayinəsi daha əlverişli və məlumatlı metod hesab olunur. O, ölçüsü 1 millimetrdən böyük olan divarönü

Mütəxəssis bildirib ki, müalicə zamanı əvvəlcə qidalanmanın tənzimlənməsi vacibdir. Bunun üçün asan mənimsəniliən qidalardan kiçik porsiyalarla, hissə-hissə almaqla balanslaşdırılmış qidalanma, kəskin, qıcıqlandırıcı, yağlı qidalardan isə çəkinmək tövsiyə olunur.

"Ölçüləri 10 millimetrdən kiçik və ayaqqıclar üzərində olan poliplərə 2 il müddətində hər 6 aydan bir, sonra isə ildə bir dəfə olmaqla, ayaqsız poliplərə, yəni, geniş əsasda olan poliplərə isə 2 il müddətində hər 3 aydan bir, sonra isə həyatı boyu ildə bir dəfə olmaqla ultrasəs müayinəsi vasitəsilə nəzarət olunmalıdır. Nəzarət müayinəsində polipin ölçüləri getdikcə artarsa, cərrahi əməliyyata ehtiyac duyulur. Hazırda öd kisəsi polipləri zamanı aparılan laparoskopik xolesistektomiya standart əməliyyat hesab olunur", - deyər A.Verdiyev qeyd edib.

Azərbaycanlı həkimlər arasında bir ilkə imza atılıb

Dünyada yeni cərrahiyyə üsulu olan – Da Vinci Robot Cərrahiyyə üsulu azərbaycanlı həkim Anar Məmmədov tərəfindən uğurla həyata keçirilir.

Türkiyənin Acıbadem xəstəxanasında çalışan Dr. Anar Məmmədov azərbaycanlı həkimlər arasında bir ilkə imza atıb. İllərdir Türkiyədə təcürbə keçən A.Məmmədov Acıbadem xəstəxanasında açıq və qapalı əməliyyatları çox nadir istifadə olunan Da Vinci üsulu ilə həyata keçirir. A.Məmmədovun sözlərinə görə, bu cür üsulla laparoskopik əməliyyatları uğurla həyata keçirmək mümkündür:

"Hazırda dünya səhiyyəsinde cərrahiyyə əməliyyatları sahəsində yeni üsullar tətbiq edilir. Bu üsulun tarixçəsi də əslində çox da yaxın tarix deyil. Robot cərrahiyyəsi üsulundan ilk dəfə 1994-cü ildə ABŞ-da ürək əməliyyatlarında istifadə edilməyə başlanılmışdı. 2001-ci ildən bu günümüzdə isə ən çox prostat xərçənginin əməliyyatı zamanı Da Vinci üsulundan istifadə edilir. Günümüzdə böyrək, sidik kisəsi, qadın xəstəlikləri, ümumi cərrahiyyə, döş xərçəngi, urologiyaya aid əməliyyatlarda bu üsuldan istifadə edilir. Da Vinci metodu əslində son illər xərçəng xəstəliyindən əziyyət çəkən insanlar üzərində keçirilən əməliyyatlarda böyük ölçüdə uğur əldə etməyə köməklik etmişdir".

Cərrahin sözlərinə görə, Da Vinci robotlarının 3 temel özelliği var ki, bu da günümüzdəki ağır əməliyyatlarda cərrahlar üçün çox böyük yardımçı rolunu oynayır:

"Bunlardan ilki görünüşünə sistemdir. Belə ki, robot əməliyyatında görünüşünə robotun özü tərəfindən həyata keçiriləni üçün hansısa titrəyiş mövcud olmur. Nəticə etibarilə əməliyyat bölgəsi açıq şəkildə görünür və əməliyyatın nəzarəti robotun üzərində olur. Bundan başqa əməliyyat ediləcək bölgəni daha çox böyütmək və kiçiltmək

mümkündür ki, bu da əməliyyatın tam yerinə yetirilməsinə gətirib çıxardır. Əməliyyat zamanı həkim xəstəyə toxunmur. Həkimin nəzarətində olan yalnız əməliyyat masasının kənarındakı kompüterdir. Buradakı idarətmə həkimə robotun qollarını hərəkətə gətirməkdən tutmuş, bütün imkanları qüsuruz şəkildə verir. Robot cərrahiyyəsinin bir digər üstünlüyü də insan əlində olmayan özəlliklərdir. Əməliyyat zamanı robotun əlləri 540 dərəcəyə qədər dönə bilər. Hansısa bir müdaxilə zamanı insan əli bunu etmək imkanından məhrumdur. Ancaq Da Vinci üsulu cərrahlara bu imkanı sonuna kimi təqdim edir".

A.Məmmədovun sözlərinə görə, hazırda Azərbaycanda bu robotlardan istifadə edilmir: "Təəssüflər olsun ki, yeni cərrahiyyə üsulları arasında ölkəmizdə Da Vinci üsulundan istifadə edilmir. Mən isə bu əməliyyatları Türkiyədə - Acıbadem xəstəxanasında həyata keçirirəm. Yaxşı olardı ki, ölkəmizdə çalışan həkimlərimiz də bu üsulu mənimsəsinlər və yerli xəstələr üzərində tətbiq etsinlər".

Autizmin yeni səbəbi aşkar edilib

Autizmin ehtimal edilən risk faktoru genetikla bağlı deyil. Məlum olub ki, bir zülalın çatışmaması erkən mərhələlərdə beyinin inkişafını ləngidir, autizm tipli pozuntular üçün səciyyəvi simptomlara şərait yaradır.

Amerikanın Ratger Universitetindən olan tədqiqatçılar sübut ediblər ki, uşağın bəndaxili və erkən inkişafı

Alimlər bildirirlər ki, beyinin inkişafı qarşılıqlı əlaqəli hadisələr seriyasıdır və bu proses fasiləsiz getməlidir. p75NTR adlı zülal çatışmadıqda bu prosesi pozan

AZƏRTAC "Xaytek+" saytına istinadla xəbər verir ki, bu

araşdırmanın nəticələri Ratger universitetinin saytında dərc edilib.

Müəlliflər deyiblər: "Normal inkişafı tənzimləyən xüsusiyyətləri nəzərə almaq lazımdır. İndi biz insanın davranışına və onun koqnitiv funksiyalarına təsir göstərə biləcək amilləri müəyyən etmişik".

Araşdırmalar davam etdiriləcək.

Fevralın 15-də xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara həsr olunan II Fərqli Fərdlər Konqresi keçiriləcək

Fevralın 15-də Bakıda xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara həsr olunan II Fərqli Fərdlər Konqresi keçiriləcək.

Tədbirin təşkilatçısı olan Caspian Event Organisers şirkətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, konqres autizm spektr pozuntusu (ASP) mövzusunda həsr olunacaq. Konqresin işində fərqli inkişaf xüsusiyyətləri olan uşaqların valideynləri, bu uşaqlarla işləyən mütəxəssislər, pedaqoq və metodistlər, psixoloq və psixoterapevtlər iştirak edəcək.

Xatırladaq ki, xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlara həsr olunan I Fərqli Fərdlər Konqresi keçən il aprelin 6-da Bakıda keçirilib. Konqresin məqsədi ictimaiyyətin diqqətini

fərqli özəllikləri olan uşaqların inkişafına və təlim-tərbiyəsinə yönəldərək valideynlər, mütəxəssislər və pedaqoqlar arasında dialoq qurmaq və inklüziv cəmiyyətin dövlət tərəfindən müəyyənləşdirilmiş inkişaf təmayülünü dəstəkləməkdir.

Həkimlərimiz vaxtından əvvəl və bağırsağı çöldə doğulan körpəni sağaltdı

◆ Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasında daha bir ağırlaşmış hamiləlik anamnezindən doğulmuş körpənin müalicəsi uğurla nəticələnib. Klinikanın Neonatologiya şöbəsinin müdiri Aygün Rüstəmxanlı bildirib ki, uşaq qeysəriyyə yolu ilə vaxtından əvvəl – 32-33 həftəliyində 1,8 kq çəki ilə dünyaya gəlib.

“Hamiləlik zamanı başqa klinikada dəfələrlə müayinələrdə olmasına baxmayaraq, hamiləliyin 30-cu həftəsində TCK-da gastroşizis diaqnozu qoyulub”.

Qastroşizis - inkişaf qüsurudur. Qarının ön divarında, göbək ətrafında əzəli qatı bətn daxilindən defektiv olduğundan, bağırsaqlar qarın boşluğunda deyil, xaricdə olur. A.Rüstəmxanlı bildirir ki, bu cərrahiyyə əməliyyatı çox mürəkkəbdir.

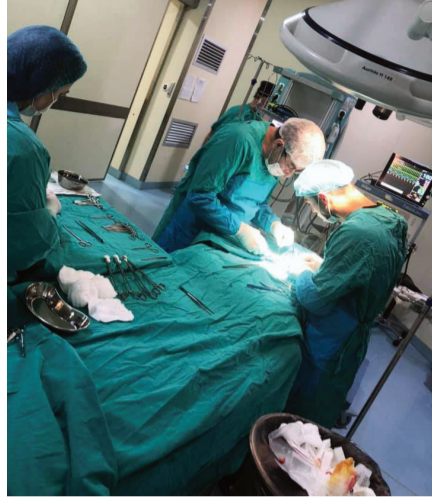
“Qarındaxili sahə kiçik qalır, orqanların yenidən yerinə yerləşdirilməsi cərrah üçün çətinlik təşkil edə bilər. Eyni zamanda, bu xəstələrə əməliyyatdan sonrakı dövrdə peşəkar neonatal xidmət tələb olunur. Belə ki, xəstələrdə bu dövrdə bağırsağ nekrozu - Nekrotik enterokolit xəstəliyi, erkən neonatal sepsis, böyrək çatışmazlığı yaranma ehtimalı yüksəkdir.”

Hamiləliyin 3 ayından etibarən gastroşizis bətn daxili diaqnoz təkisi mümkündür və erkən diaqnoz təkisi vacibdir. Bu zaman hamilələrdə polihidroamnioz - dölyanı suyun çoxluğu olur, bətn daxili inkişafdan qalma, bətn daxili ölüm riski, erkən doğum riski gözlənilir.”

Doğumdan dərhal sonra ilk növbədə qarının defektiv nahiyəsinin, orqanların sterilliyi qorunaraq vəziyyəti stabilləşdirilir, əməliyyata hazırlanaraq cərrahi müdaxilə aparılır - bağırsaqlar qarın içinə yerləşdirilir və qarın örtülür.”

Həkim bildirir ki, dölyanı suyun çox olması, döln bətn daxili inkişafının zəifləməsi ilə yanaşı, ürək döyüntülərinin və hərəkətlərinin zəifləməsi müşahidə olunur, körpənin sağ qalması üçün hamiləliyin 32-33-cü həftəsində sonlandırılması qərara alınıb.

Cərrahi əməliyyatdan sonra balaca ATU TCK-nın neonatologiya şöbəsində müalicə alıb. Aygün Rüstəmxanlı qeyd edir ki, əməliyyatdan sonra həm qarındaxili təzyiqin artması və bunun diafraqmanı sıxması nəticəsində yaranan tənəffüs çatışmazlığıyla yanaşı, vaxtından erkən doğulmuş körpələrdə görünən “Respirator Dist-ress Sindromu” səbəbindən yenidoğulmuş 3 gün ağciyərlərin süni ventilyasiyası aparatında tənəffüsün məcburi dəstəklənməsi, 1 gün isə N-CPAP-köməkçi tənəffüs dəstəyi aparatında tənəffüs terapiyası aparılır.

“Antibakterial, infuzion terapiya aparılmış, hissəvi parenteral qidalanma 9-cu günündən etibarən ana südü olmaqla tam enteral qidalanmaya keçirilib. Göründüyü kimi, körpəmişdə gözlənilən heç bir fəsad olmayıb. Körpə çəkisini artıraraq sağlam vəziyyətdə evə yazılıb”.

A.Rüstəmxanlı deyir ki, körpənin doğulması və sonrakı müalicəsində ATU-nun Tədris Cərrahiyyə Klinikasının peşəkar həkimlərinin rolu böyükdür: “Başda uşaq cərrahi, professor Dr. Ramiz Poluxov olmaqla uşaq cərrahiyyəsi komandasına aیلənin adından da, öz adımdan da dərin minnətdarlığımı bildirirəm. Düşünürəm ki, əsl uğur - müsbət nəticənin ən qısa müddətdə, ən zərətsiz və ən fəسادsız əldə olunmasıdır!”

Qastroşizis diaqnozlu, həm də vaxtından erkən doğulmuş körpəni 12 gün sonra evinə sağlam şəkildə yola salmaq qürurvericidir. Bu, ATU TCK-nın işinin dünya standartlarına uyğun aparılması göstəricisidir.

Körpənin müalicəsində yanımızda olan, xidmətimizin qüsursuz olması üçün çalışan hər kəsə - neonatologiya şöbəsinin əməyi keçən bütün həkim-tibb personalına təşəkkürlərimi ünvanlayıram”.

Kataraktanın yeganə müalicə üsulu cərrahi əməliyyatdır

◆ Katarakta el arasında mirvari suyu kimi tanınan, adətən normal halda yaşlı adamlarda qeydə alınan büllurun bulanmasıdır. Klinik olaraq xəstədə görmənin gətdikcə zəifləməsi, günəşli havada görmənin pisləməsi qeydə alınır. Xəstələrdə aldadıcı olaraq büllurun şişməsi, yəni bulanması ilə əlaqədar miopiya xəstəliyi yaranır. Bəzi xəstələr özlərini aldadaraq eynəkdən istifadə edirlər..

Kataraktanın əsas yaranma səbəbi yaş amilidir. Daha çox 50 yaşdan yuxarı insanlarda rast gəlinir. Lakin şəkərli diabetdən əziyyət çəkənlərdə, toksik materiallar istehsal edilən zavodlarda işləyənlərdə, kimyaterapiya alanlarda, hər hansı bir hadisə zamanı travma alanlarda, hətta yeni doğulan körpələrdə də qeydə alınır. Bunlar normal katarakta hesab olunmur. Qadınlar və kişilər arasında rastgəlmə tezliyi eynidir.

Bu barədə Azərbaycan Tibb Universitetinin Tədris Cərrahiyyə Klinikasının oftalmologiya şöbəsinin müdiri Qurban İsmayilov məlumat verib.

Şöbə müdirinin sözlərinə görə, kataraktanın yeganə müalicəsi cərrahi müdaxilədir: “Son dövrlər xırda kəsiklərdən istifadə edilməklə fəko emusifikasiya yolu ilə büllurun sorulması və xırda kəsiklərdən arxa kameraya süni büllurların implantasiya olunması əməliyyatı icra edilir. Müxtəlif firmaların süni büllurları var ki, onlar şüasındırmanı korreksiya edir. Hazırda oftalmologiyada elə süni büllurlar tətbiq olunur ki, onlar həm yaxına, həm də uzağa akkomodasiya olur. Katarakta əməliyyatları anesteziyasızdır. Xəstəyə narkoz verilmir, əməliyyat damla metodundan istifadə olunmaqla, 10-12 dəqiqə davam edir. Əməliyyatdan sonra xəstələrdə görmə itiliyi tezliklə bərpa olunur. Xəstəlik vaxtında əməliyyat olunarsa, katarakta şüşib qlaukoma əmələ gətirməz və korluğa səbəb olmaz”.

Yanvarın 4-ü Ümumdünya Brayl Əlifbası Günüdür

Yanvarın 4-ü Ümumdünya Brayl Əlifbası Günüdür. Bu gün 2018-ci il dekabrın 17-də BMT Baş Məclisinin qətnaməsi ilə təsis edilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Brayl əlifbası görmə məhdudluğu olanlar və zəif gözlərin oxuyub-yazmaları üçün nəzərdə tutulub. Həmin əlifbanı ilk dəfə 1824-cü ildə Paris Milli İnstitutunun tələbəsi Lui Brayl yaratdı. Çəkməçi oğlu Lui 3 yaşında atasının ayaqqabı emalatxanasında olarkən gözüünə biz batıb və iltihab nəticəsində görmə qabiliyyətini itirib. O, 15 yaşında nöqtə-relief hərflərindən ibarət əlifba yaratdı.

Bundan əvvəl Fransada Valentin Qayuin yaratdığı xüsusi əlifba var idi və həmin dövrdə ondan hərbi sahədə qararıqda oxumaq üçün istifadə edilirdi. Lui Brayl həmin əlifbanı təkmilləşdirib hərfərə qabarıqlıq verməklə görmə məhdudluğu olanların oxuya bilməsi üçün nöqtə-relief şriftinin universal sistemini hazırlayıb. Onun yaratdığı əlifba ilk baxışda yalnız müəyyən qayda-da yerləşdirilmiş nöqtələr yığını xatırladır. Müxtəlif kombinasiyalarla yerləşdirilmiş nöqtələr əlifbanın əsasını təşkil edir. Brayl əlifbasında hərflər əvəzinə iki sütuna yerləşdirilmiş altı nöqtədən istifadə olunur. Həmin sistemdə səkkiz nöqtədən istifadə olunan qayda da mövcuddur.

Ənənəvi altınöqtəli Brayl əlifbasına 64 simvol daxil edilib. Səkkiznöqtəli əlifbada isə 256 simvoldan istifadə olunur. Onu bir və ya hər iki əlin şəhadət barmağının köməyi ilə oxuyurlar. İşarələrdən istifadə etmək və yığcam-

lıq görmə qabiliyyətini itirən oxucuya mətni kifayət qədər tez oxumağa imkan verir. Brayl əlifbası ilə dəqiqədə 150 söz oxumaq mümkündür və bu, normal görmə qabiliyyəti olanların oxuma tezliyinin təxminən yarısını təşkil edir.

Bu əlifba əsasında ilk kitab 1937-ci ildə nəşr edilmiş “Fransa tarixi”dir. Həmin əlifba Fransada rəsmən 1853-cü ildə - onun yaradıcısının vətəndən ölməsindən bir il sonra qəbul edilmişdir. Brayl əlifbası ilə kitab buraxan bir sıra nəşriyyatlar var. Onlardan ən böyüyü Londonda korlar üçün Kral İnstitutudur. Həmin nəşriyyat qəzet və kitablardan başqa, imtahan sənədləri və hətta bank bildirişləri də çap edir.

Qeyd edək ki, ölkəmizdə 1981-ci ildən Gözdən Əllilər üçün Respublika Kitabxanası fəaliyyət göstərir. Kitabxananın fondunu Brayl kitabları, audiokassetlər, CD-lər və dövrü mətbuat, 20 min nüsxə ədəbiyyat təşkil edir. Kitabxananın 1500 nəfər daimi oxucusu var. Gözdən Əllilər Cəmiyyətində yaradılmış mətbəədə Brayl şrifti ilə Azərbaycan dilində kitablar çap olunur.

Azərbaycanda xəstələr şəkərsalıcı dərman preparatları ilə tam təmin olunurlar

◆ Əhaliyə göstərilən tibbi xidmətin genişləndirilməsində və keyfiyyətinin artırılmasında səhiyyənin ayrı-ayrı sahələri üzrə qəbul edilmiş dövlət proqramlarının xüsusi rolu var. Hazırda respublikamızda “Şəkərli diabet xəstəliyi üzrə” üçüncü Dövlət Proqramı uğurla icra olunur.

Səhiyyə Nazirliyində ilin yekunlarına həsr olunmuş kollegiya iclasında nazirliyin tibbi yardımın təşkili şöbəsinin müdiri Gülmürzə Poladov məlumat verib.

Şöbə müdiri bildirib ki, proqramların icra müddəti ərzində şəkərli diabetlə əlaqədar qeydiyyata götürülən xəstələrin sayı təxminən 2,5 dəfə artıb: “Belə ki, 10 il əvvəl şəkərli diabet xəstələrinin sayı 108 min olubsa, 2019-cu ildə ölkədə 267 273 şəkərli diabet xəstəsi qeydiyyata alınıb. Onlardan 1717 nəfəri 18 yaşadək olan uşaqlardır, 22 611 nəfər ilk dəfə qeydiyyata götürülənlərdir ki, onlardan 1617

nəfəri insulindən əslü olanlardır. Bu xəstələrin şəkərsalıcı dərman preparatları ilə təminatında mövcud olan gərginlik əsasən aradan qaldırılıb. Qeydiyyatda olan xəstələr 2019-cu il ərzində 160 117 ədəd qlukometr apararı, 581 680 qutu striplə təmin edilib. Bütün uşaqlar insulın analoqları-şpris qələmlərlə və özünənəzarət vasitələri ilə təmin edirlər”.

Enerji içkilərindən istifadə orqanizmin zəifləməsinə səbəb olur

Enerji içkiləri iki kateqoriyaya ayrılır.

Birinci qrupa kofein həcmi artıq olan, ikinci qrupa isə karbohidratın həcmi çox olanlar daxildir. Kofein yüksək içkilərə gənclər daha çox üstünlük verir. Karbohidratı çox olan içkilərdən isə əsasən idmanla məşğul olanlar istifadə edir. Həmin içkilərin təsiri təxminən 3-4 saat davam edir.

10 qram kofein insan üçün təhlükəlidir. Bu isə 150 ədəd enerji sərfi deməkdir. Belə içkilər qısamüddətli yaxşı əhval-ruhiyyə yaradır, süni enerji artımı isə orqanizmin zəifləməsinə səbəb olur.

Xatırladaq ki, yanvarın 1-dən ölkəmizdə “Enerji içkilərinə dair müvəqqəti sanitariya normaları və qaydaları” qüvvəyə minib. Azərbaycan Respublikasının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi (AQTA) tərəfindən hazırlanan yeni qaydalar bu məhsulların minimum keyfiyyət göstəriciləri və təhlükəsizliyinin təmin edilməsi ilə bağlı qablaşdırılması, etiketlənməsi, daşınması və saxlanması, həmin məhsulların istehsalında istifadə olunan xammal və materiallara dair məcburi tələbləri əks etdirir. Məqsəd enerji içkilərinin insan həyatı və sağlamlığı üçün təhlükəsizliyinin, istehlakçılardan hüquqlarının müdafiəsinin təmin olunmasıdır. Bu qaydalar tərkibində insanın mərkəzi sinir sistemini stimullaşdırıcı və ya antisedativ təsir göstərən enerji içkilərinə şamil edilir.

Elmi-Tədqiqat Ağciyər Xəstəlikləri İnstitutunun həkim-terapevti Taleh Abbasov enerji içkilərinin uşaqların, hamilə qadınların və ürək-damar xəstəliyindən əziyyət çəkənlərin qəbul etməsinin çox təhlükəli olduğunu deyir: “Tərkibi kofeinlə zəngin olan energetik içkilərin qəbulu süni stimulyator təsiri göstərir, yəni orqanizmdə bütün enerji mənbələrini süni olaraq kəskin şəkildə gücləndirir, bu isə xüsusilə ürək-damar sistemində çox ciddi təzyiq yaradır və nəticədə ürək-damar sistemi normal olduğundan qat-qat artıq işləyir”.

Enerji içkilərinin təsiri keçdikdən sonra insanda yorğunluq hissi yaranır. İdmanla məşğul olduqdan sonra isə içilən enerji içkisi qan təzyiqinin yüksəlməsinə, qan-damar sisteminin hərəkət prosesinə ciddi təsir göstərir. Mütəxəssislər bu içkiləri təbii şirələrlə əvəz etməyi daha məqsəduyğun sayırlar.

Həkim-terapevtin dediyinə görə, alma, kök, çuğundur, nar, armud kimi meyvə və tərəvəzlərdən hazırlanan və gündə 1 və ya 2 stəkan qəbul edilən təbii şirələr süni stimulyator içkilərini tamamilə əvəz edə bilər.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ
**KAFEDRALAR ÜZRƏ AŞAĞIDAKI
YERLƏRİ TUTMAQ ÜÇÜN
MÜSABİQƏ ELAN EDİR:**

Kafedraların professorları:

- Travmatologiya və ortopediya kafedrası - 1 yer
- İctimai sağlamlıq və səhiyyənin təşkili kafedrası - 1 yer
- İnsan anatomiyası və tibbi terminologiya kafedrası - 1 yer

Kafedraların dosentləri:

- Urologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- II Uşaq xəstəlikləri kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)

Kafedraların assistentləri:

- I Məməliq və ginekologiya kafedrası - 3 yer (0,5 vahid)
- Dermatovenerologiya kafedrası - 2 yer
- Nevrologiya kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- I Daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- III Cərrahi xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Onkologiya kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- I Uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Uşaq cərrahlığı kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- II Daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- II Cərrahi xəstəliklər kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- Şüa diaqnostikası və terapiyası kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- Ailə təbabəti kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Patoloji anatomiya kafedrası - 1 yer
- Yoxlucu xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Ortopedik stomatologiya kafedrası - 3 yer (0,5 vahid)
- Qulaq, burun, boğaz xəstəlikləri kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- Əczaçılıq texnologiyası və idarəçiliyi kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Farmakognosiyası kafedrası - 1 yer
- Farmakologiya kafedrası - 1 yer
- Əczaçılıq kimyası kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- Biofiziki və bioüzvü kimya kafedrası - 1 yer
- Tibbi və bioloji fizika kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- Anesteziologiya və reanimatologiya kafedrası - 2 yer (0,5 vahid)
- Allergologiya və immunologiya kafedrası - 1 yer
- III Daxili xəstəliklər kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)
- II Uşaq xəstəlikləri kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)

Kafedranın müəllimi:

- Normal fiziologiya kafedrası - 1 yer (0,5 vahid)

Elmi Tədqiqat Mərkəzi:

- Bioloji fəal maddələrin sintezi (kiçik elmi işçi) - 1 yer

Müsabiqədə iştirak etmək üçün sənədlərin təqdim olunma müddəti elan qəzetdə dərc olunduğu gündən 30 gün keçməzdir. Sənədlər rektorun adına yazılmış ərizə ilə birlikdə aşağıdakı ünvana təqdim edilməlidir:

AZ 1007, Bakı şəhəri, Ənvər Qasımzadə küçəsi, 14
Telefon: 597-10-08.

Müsabiqədə iştirak etmək istəyənlərin nəzərinə

Kafedralar üzrə vakant yerləri tutmaq üçün müsabiqədə iştirak edənlər Elmi katibliyə aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

1. Rektorun adına ərizə.
2. Kadrlar uçotunun şəxsi vəzəfiəsi.
3. Kafedradan verilmiş xasiyyətnamə. Xasiyyətnaməni kafedranın müdiri və həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır. Xasiyyətnamənin müsbət və ya mənfii olması, o cümlədən bu şəxsin yeni müddətə kafedrada çalışıb və ya çalışması əsaslandırılmalıdır. Kafedra müdiri vəzifəsinə iddiaçılara xasiyyətnaməni fakültənin dekanı və həmkarlar təşkilatının sədri imzalamalıdır.
4. Tərcümeyi-halın çap forması və elektron variantı. Burada şəkil, ad, soyad, bitirdiyi məktəblər, elmi ad və dərəcələr, bildiyi dillər, bildiyi kompüter proqramları, çap olunmuş işlərin sayı, işlədiyi yerlər, hazırkı vəzifədə neçə il çalışması, niyə bu vəzifədə yenidən seçilmək istəməsi, olduğu ixtisasatırma kursları, ailə vəziyyəti barədə ətraflı məlumat, yaşadığı ünvan, elektron poçt ünvanı və telefonu göstərilməlidir.
5. ATU-nun Klinikası və Laboratoriyalarında çalışanlar üçün son beş ilin həkimlik fəaliyyəti barədə klinikadan verilmiş arayış. Arayış klinikasının direktoru və həmkarlar təşkilatının sədri tərəfindən imzalanmalıdır.
6. Son beş il ərzində çap olunan elmi işlərin siyahısı. Siyahı müəllif və kafedra müdiri tərəfindən imzalanmalıdır.
7. Açıq mühazirənin və ya açıq təcrübə dərslər videoçəkilişinin diskisi.
8. Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti.
9. Müvafiq elmi dərəcə diplomu və elmi ad attestatının surəti.

Qeyd: ATU-nun əməkdaşı olmayan mütəxəssislər siyahısındakı 3-cü, 5-ci və 7-ci bənddəki sənədlərin əvəzinə, sonuncu iş yerindən verilən xasiyyətnamə, işlədiyi klinikadan həkimlik fəaliyyəti barədə arayış və əmək kitabçasından çıxarışı təqdim etməlidir.

Qarabaşağın faydaları

Diyetoloqlar qarabaşağı buğdaya sağlam alternativ hesab edirlər. Buna səbəb digər dənli bitkilərlə müqayisədə onun tərkibindəki antioksidantların daha yüksək və kalorininin aşağı olmasıdır. Geniş yayılan dənliərə nisbətən qarabaşağın tərkibi maqniyum və dəmir kimi minerallarla daha zəngindir.

Ürək fəaliyyətinə müsbət təsir göstərir
Qarabaşağın tərkibində ürək üçün faydalı olan rutin və sellüloz kimi birləşmələr mövcuddur. "Food Research International" jurnalında dərc edilən tədqiqat materialında bildirilir ki, qarabaşaq qan dövranının yaxşılaşdırılmasında istifadə olunan güclü oksidant – rutin üçün əla mənbədir.

Həzmi yaxşılaşdırır

Qarabaşağın qida lifləri həzm sisteminin yaxşılaşmasına kömək edir. "Gastroenterology Review"də dərc olunmuş tədqiqat, həmçinin göstərir ki, qida lifləri bağırsağın iltihabi xəstəliklərə tutulma ehtimalını aşağı salır.

Qanda şəkərin miqdarını nizamlayır
Bu dənli bitki mürəkkəb karbohidratlara mənəbeədir. Karbohidratlar gec həzm olunur, bu da öz növbəsində qanda şəkərin miqdarına daha az təsir göstərir. Bu isə şəkərin miqdarının tədricən artması və sabitliyin daha uzun müddətə qorunub saxlanması ilə nəticələnir. "The New England Journal of Medicine" jurnalında yayılan hesabatda müşahidə edilir ki, sellülozla zəngin olan pəhrizlər qlükemik nəzarəti gücləndirməyə və orqanizmdə insulinin yüksək miqdarını

azaltmağa yardım edir.

Çəkiyə nəzarətə yardım edir

Klinik qidaya dair Amerika jurnalında dərc olunan tədqiqat sübut edir ki, bədən kütləsinin tənzimlənməsində zülal əsas rol oynayır. Tədqiqatçılar bunu toxluqla və ya yeməkdən sonra doyma hissi ilə əlaqələndirirlər. Toxluq hissini artıran məhsullar daha uzun müddətə aclığın qarşısını almağa, qəbul edilən ümumi kalorini səmərəli şəkildə azaltmaq imkanına malikdir.

İnsan bədən temperaturunun orta göstəricisinin aşağı düşməsi müəyyən edilib

◆ Bir çox ölkələrdə insan bədəninin normal hərəti 37 dərəcə, daha dəqiq desək, 36,2-37,5 dərəcə arasında hesab olunur. Bu standart almaniyalı həkim Karl Vunderlix hələ 1851-ci ildə müəyyən edib. Lakin müasir məlumatlar göstərir ki, bu rəqəm şişirdilib. Məsələn, Böyük Britaniyada 25 min pasiyent üzərində aparılmış təhlil sübut edir ki, sağlam insanın orta bədən temperaturu 36,6 dərəcəyə bərabərdir.

AZƏRTAC bu barədə "The Daily Mail"ə istinadla xəbər verir.

Stenford Universitetinin Tibb məktəbindən olan mütəxəssislərin apardıqları yeni tədqiqat göstərir ki, yarım əsr ərzində insanın orta bədən temperaturu, ən azı ABŞ-da həqiqətən aşağı düşüb.

Komanda üç tarixi göstəriciyə dair məlumatları təhlil edib. Birincisi, 1862-1930-cu illərə aid olub, Vətəndaş müharibəsi dövründə əsgər və veteranların, yəni XIX əsrin birinci yarısında doğulan insanla-

rın səhhətinin vəziyyətini təsvir edir. İkinciyə 1971-1975-ci illərin, üçüncüyə isə ən müasir – 2007-2017-ci illərin məlumatları daxil edilib.

Ümumilikdə, araşdırmada 677 423 temperatur ölçməsi barədə məlumatlar əhatə olunub. Bunun əsasında tədqiqatçılar bu göstəricinin tarixi dəyişikliyinə dəyərləndirmək üçün xətti model yaradıblar. Məlum olub ki, XX əsrin sonlarında doğulan insanların bədən temperaturu XIX əsrin əvvəlində və ya sonunda dünyaya gələn insanlarla müqayisədə nəzərəçarpan dərəcədə aşağıdır. Azalma tədricən baş verib və onilliklər ərzində orta hesabla 0,03 dərəcə təşkil edib.

Tədqiqat müəllifləri bədən temperaturunun tədricən azalmasını metabolizmin sürətindəki dəyişikliklə əlaqələndirirlər. Bu, müxtəlif səbəblərdən baş verə bilər. Məsələn, səhiyyənin yaxşılaşdırılması və yeməyin əlçatan olması

xroniki iltihabi xəstəliklərin yayılmasını azaldıb. Bundan başqa, insanlar daha rahat, qızdırılan və havalandırılan mənзилərdə yaşamağa başlayıblar. Ətraf mühitin sabit temperaturu əvvəlki kimi daha bədən temperaturunun sərt requlyasiyasının tələb etmir.

Orta bədən temperaturunun aşağı düşməsinin bizim səhhətimizə necə təsir etməsi məlum deyil. Lakin məhz yüksək temperatur xəstəliklərdən göbələklərə qarşı mübarizə aparmaqdan ötrü insan bədənini üçün bir maneə hesab edilir.

Allah rəhmət eləsin!

Tibbi və bioloji fizika kafedrasının əməkdaşları kafedranın baş laborantı Mətanət Murquzovaya atası

Suleyman Murquzovun

vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Bioloji kimya, Farmakologiya, Tibbi və bioloji fizika kafedralarının əməkdaşları Bioloji kimya kafedrasının dosenti

Rüstəm Cəfərovun

vaxtsız vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

ETM-in kollektivi iş yoldaşları Natiqə Nağıyevaya baldızı **Şahzadə Novruzovanın**

vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

ETM-in kollektivi iş yoldaşları Zəfirə Hüseynovaya həyat yoldaşı

Xaləddin Hüseynovun

vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Travmatologiya və ortopediya kafedrasının əməkdaşları kafedranın assistenti Mehtab Cəfərova atası

Alı Cəfərovun

vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Tibbi və bioloji fizika kafedrasının əməkdaşları kafedranın dosenti Nüsəddin Əliyevə qayını

Qabil Abbaszadənin

vaxtsız vəfatından kədərli xəbərlərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

Etibarsız sayılır

II müalicə-profilaktika fakültəsinin VI kurs, 260-cı qrup tələbəsi Əsədova Nərinə Telman qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs, 317^{a-30} qrup tələbəsi Topal İbrahim Mehmet oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin II kurs, 418^{A-5c} qrup tələbəsi Nook Eldeen Al-Taani Mohammad Mahmoud oğlunun adına verilmiş müvəffəqiyyət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin II kurs, 418^{A-5c} qrup tələbəsi Mahmoud Al-Taani Mohammad Mahmoud oğlunun adına verilmiş müvəffəqiyyət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Stomatologiya fakültəsinin II kurs, 418^{A-5c} qrup tələbəsi Ergin Umud Abdullillah oğlunun adına verilmiş müvəffəqiyyət kitabçası itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin III kurs, 117^{a-8} qrup tələbəsi Mahmudova Lamiyə Bayram qızının adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Hərbi tibb fakültəsinin I kurs, 619^{A-2b} qrup tələbəsi Qəhrəmanov Əli İlqar oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

I müalicə-profilaktika fakültəsinin II kurs, 118^{a-5b} qrup tələbəsi Cabbarov Elgün Hidayət oğlunun adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

II müalicə-profilaktika fakültəsinin I kurs, 219^{a-3b} qrup tələbəsi Mehməd Halil Şaylğın adına verilmiş tələbə bileti itdiyi üçün etibarsız sayılır.

İbadullayeva Svetlana Süleyman qızına Azərbaycan Respublikasının Səhiyyə Nazirliyinin xüsusi komissiyası tərəfindən Tibbi və əczaçılıq fəaliyyəti ilə məşğul olmağa buraxılması barədə verilmiş şəhadətnamə itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor
ELDAR İSMAYIL

Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.
Əlyazmalar geri qaytarılmır.

Qəzet "Təbib" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılır, səhifələnir, "Bəxtiyar-4" İKŞ-də çap olunur.

ÜNVANIMIZ:
Mərdanov qardaşları - 98^c
2-ci mərtəbə,
Tel.: 595-24-97
tabibqzeti@gmail.com

Lisenzia H - 022633
İndeks -0269
Sayı 2200